

Lavantinske škofije

uradni list.

Vsebina. 52. Tridesetletnica škofovanja prevzvišenega nadpastirja Lavantinskega. — 53. Pastirski list ob tridesetletnici škofovanja.

52.

Tridesetletnica škofovanja prevzvišenega nadpastirja Lavantinskega.

Na god sv. nadangelja Mihaela, vodnika nebeške vojne, dne 29. septembra t. l., se vrši v Mariboru cerkvena svečanost v proslavo tridesetletnice škofovanja našega premilostljivega nadpastirja, prevzvišenega gospoda knezoškofa Mihaela.

Ob nastopu svoje visoke službe leta 1889 so mladostni vladika pozdravili častito duhovščino z angelskim spevom: *Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus!* Teče torej zdaj že trideseto leto, odkar naš premilostljivi nadpastir delujejo z apostolsko gorečnostjo, z neupogljivo močjo in z neustrašljivo srčnostjo za čast troedinega Boga, pa za mir in blagor duhovnikov in vernikov Lavantinske škofije.

Močno bom slavil Gospoda s svojimi usti, in v sredi mnogoterih ga bom hvalil. (Ps. 108, 30). Te besede veljajo povsem o našem višjem duhovniku, ki gori za čast božjo in jo razširjajo z vzgledom, z govorom in s peresom.

Bogu bodi čast v Cerkvi in v Kristusu Jezusu pri vseh rodovih na vekov veke. (Ef. 3, 21). Kot pravi naslednik apostolov so naš nadpastir poln ognjene ljubezni do svete Cerkve in do njenega poglavarja, vnet za zvesto izpolnjevanje njenih postav in obredov. O tem so si postavili trajen spomin na peterih škofijskih zborih.

Gospod, ljubil sem lepoto tvoje hiše (Ps. 25, 8), morejo reči prevzvišeni jubilant. Veselja in hvaležnosti polno je bilo Njih srce zlasti pri posvečevanju mnogih cerkev — med njimi dike cerkev, bazilike Matere milosti v Mariboru — in altarjev, z izredno gorečnostjo so navduševali duhovnike in vernike za zidanje in olepšavo cerkev ter so v ta namen iz lastnih sredstev mnogo darovali.

Kakor za čast troedinega Boga, tako plameni srce visokega jubilarja za blagor in srečo duhovnikov in vernega ljudstva. Kolikokrat so vnemali svoje duhovne sinove za čednost, učenost in pobožnost! Spomniti se je treba le prekrasnih govorov na sinodah, n. pr. o dobrem pastirju in zlasti o ljubezni, potem govorov ob času duhovnih vaj, govorov v duhovščici in v dijaškem semenišču. Temelj vsemu res duhovnemu življenju duhovnikov Lavantinske škofije pa je položen v premišljenih sinodalnih konstitucijah; tam so zlata zrna, ki bi naj vsajena v srca vseh duhovnikov obrodila stoterni sad v srečo pastirjev in Gospodove črede.

Gorečnost našega duhovnega očeta za vzveličanje neumrjočih duš je sijala iz apostolskih govorov, ki so do solz ganili poslušalce zlasti ob kanoniških vizitacijah, tista odseva tudi iz pastirskih listov, iz sinodalnih in drugih knjig in iz raznih sestavkov v cerkvenem zaukazniku. Lahko rečejo s sv. Petrom: V vseh rečeh izkušam vsem prav storiti in ne iščem, kar je meni, ampak kar je množici v korist, da se vzveliča. (I. Kor. 10, 33).

Pa ne samo duhovni kruh delijo naš duhovni oče, ampak tudi bogat kruh darov in miloščine. Ogromne so vsote, darovane od Njih v tridesetih letih v dobrodelne namene. Kolikim društvom krščanske ljubezni in dobrodelnosti so protektor, ustanovnik ali dobrotnik!

In to neumorno delo našega vodnika in prvega delavca v prelepem vinogradu Lavantinske škofije traja že dolgo dobo tridesetih let. Dne 27. oktobra 1889 so vzeli prvokrat nadpastirsko palico v svoje mladostno-krepke roke, pa črez trideset let še ravnotako vneto in resno vodijo svojo vladikovino.

Iz srca moramo biti vsedobremu Bogu hvaležni, da nam je dal takega nadpastirja. Iz src nas vseh, duhovnikov in vernikov, se bodo te dni vzdigovali pobožni vzdihi tjagor k prestolu božjemu, naj Bog ohrani našega prezaslužnega in premilostljivega knezoškofa do skrajnih mej človeškega življenja, naj blagoslovi Njih delo in trud ter Njim naj bo bogat plačnik! Tako bomo najlepše pokazali svojemu preljubljenemu nadpastirju svojo hvaležnost za vse neštete dobrote, katere smo po Njih prejeli za dušo in za telo. To bo tudi naša najboljša čestitka k izredni slovesnosti tridesetletnice Njihovega škofovanja. Bog Njih čuvaj, varuj, blagoslovljaj!

MICHAEL
SEX LVSTRIS PRÆSVL LAVANTINVS
PER LONGÆVOS DIES VIVAT
SITQVE IPSI
GRATIA ET FORTVNA FAVSTA!

Pastirski list ob tridesetletnici škofovanja.

Mihael,

po božji milosti in usmiljenosti knezoškof Lavantinski, želi častiti duhovščini in ljubemu ljudstvu svoje škofije mir in blagoslov ter vse dobro v imenu Jezusa Kristusa pastirja in škofa neumrjočih duš.

Ne nam, o Gospod, ne nam, ampak svojemu imenu daj čast! (Psal. 113, 9).

V Bogu ljubljene Lavantinci!

Z božjo pomočjo smo srečno prestali več ko štiri huda leta prestrašne svetovne vojske. Kaj smo prebili, kaj smo pretrpeli telesno in prenesli duševno, vse to ve samo vsevedni Bog in bo vsemu svetu šele na sodnji dan očito. Žalovanje, toževanje in tarnanje je zatrlo slednjo radost in vsako veselje. Jezera solz so močila in reke krvi so zalivale skoraj ves vesoljni svet. O, da bi človeški rod nikdar več ne dočkal sličnega zla in gorja!

V grozno vojno dobo je padlo tudi nameravano praznovanje petindvajsetletnice škofovanja dne 29. septembra 1914 in pa slavljenje štiridesetletnice mašniškega posvečenja dne 25. julija 1915. Obedve redki slovesnosti sem odpovedal, kakor so mi narekemale, so mi velevale žalne časovne razmere. V dnevih, ko teko potoki solza in se preliva človeška kri, ni prostora za ljubo veselje. Delež je le žalovanje z žalujočimi in jokanje z jokajočimi ter trpljenje s trpečimi.

Odložil sem izredni slavnosti na srečnejše dneve, ki morajo započeti in nastopiti, sicer tone in gine rod človeški. In zdaj je zares krvave vojske konec. Mir je z orožjem, je z močjo ter mečem duha pridobljen in sklenjen. Ljudstva so se kolikor toliko zblížala, spravila, spoprijaznila. Spricho veselih izprememb družabnega položaja je blaga želja prečastitega kn. šk. stolnega kapitlja ter drugih dragih dušnih pastirjev in vrlih vernikov, da bi naj letos s svojimi škofljani vsaj cerkveno praznoval tridesetletnico svojega nadpastirovanja. S tem slavljem bi se obilo dobrega storilo in doseglo za dušno blaginjo ljubih Lavantincev.

Temu plemenitemu mnenju nočem ugovarjati, se mu nočem ustavljati. Zatorej privolim v Gospodu, da se šestkrat peto leto mojega delovanja v vrtu in vinogradu Lavantinske vladikovine slavi v počast in hvalo božjo ter v večno vzveličanje neumrljivih duš. Ne nam, ki moramo reči: Neraabni hlapci smo, storili smo, kar smo bili dolžni storiti (Luk. 17, 10), ne nam, temveč božjemu Imenu veljaj in bodi dana vsa slava in hvala zavoljo njegove mogočnosti in svetosti.

Rad bi Vam, ljubi Lavantinci, delil telesne dobrote in bi Vam prav rad pomagal v vseh Vaših stiskah in težavah, v vseh Vaših križih in nadlogah. Pa nimam ne zlata ne srebra. Vso zasebno last in posest

sem žrtvoval za različne potrebščine v strahoviti vojski. In zdaj mi preti nevarnost, da vse, popolnoma vse izgubim. Toda zgodi se volja božja. To je najbolje. Vendar duhovnih dobrot Vam želim podariti in to iz globine srca, ki mi utriplje in polje vroče ljubezni do Vas vseh, dobri dušni pastirji in pridne ovčice Jezusove!

S tem dobrim in najboljšim namenom Vam pošljem naslednji pastirski list, kakor sem za srebreni škofovski jubilej spisal poslanico v prid in korist po-božnim prebivalcem staročastite škofije, pa je nisem odposlal, pač pa sem jo dal natisniti v drugi knjigi zbranih svojih pastirskih listov, kjer so shranjene tudi vse druge listine, tičoe se mašniškega in škofjega jubileja. Omenjena poslanica se lahko porabi za letošnjo svečanost ter prebere po primerni izpremambi blagodušnim duhovljanom. Tam so izražene misli, tam so navedeni kratki podatki o križpotih mojega zelo menjalnega življenja. — Dušnim pastirjem sem pa poslal latinsko pismo, ki sem v njem odkril slabo in dobro plat, pa sem odgrnil senčno in solnčno stran, kakor sem jo zapazil, potekom tridesetih let delovanja in potovanja, po mnogoštevilnih dekanijah in župnijah.¹

V nastopnem nadpastirskem listu bodi pa samo le govor o neporušnem kraljestvu in o najstarejši zvezi ljudstva ter o najvažnejši organizaciji sveta. Žarki od večnega Solнца naj razsvetlijo moj um in Vašo pamet ter naj vnamejo moje srce in Vašo voljo za vse resnično in pravično, za vse dobro, sveto in nebeško! Na to stran sijaj sveto Solnce!

Kristjani predragi!

Čudovito naglo so se v kratki dobi izpremenili človeški odnošaji. Šestindvajset prestolov, pravijo, se je zrušilo, in nova kraljestva so nastala kakor čez noč. Skoraj je obveljal grškega modrijana Platona izrek πάντα ῥεῖ, omnia fluunt, vse teče in se menja.²

Ne! Nikakor ne! Vse se ne menja in ne giblje. Se še nahaja staro v novem času. Nahaja se še stalno in trajno v izpremambi časa. To je kraljestvo Kristusovo, razširjeno po zemlji, koder solnce

¹ Pastirski listi. V Mariboru, 1916. Druga knjiga. Štev. LXIV. str. 594 do 635 in štev. LXXII. str. 734 do 741.

² Grški modrijani, oí ῥεοντες imenovani, so učili: Κινεῖται καὶ ῥεῖ τὰ πάντα. Vse se giblje in teče, je nemirno, ni stanovito.

hodi. Staro je že blizu 2000 let, pa je še vedno novo in še zmeraj mlado in se ne stara. To je naša tolažba, naša moč, naša sreča, naše upanje. Mi stojimo na velikanski skali, ki se ne da premakniti in porušiti, se ne da omajati in prevreči. Vesoljno to kraljestvo hrani in brani staro edinovzveličavno vero, ki nas jo je Kristus učil, ki jo je s svojim trpljenjem in s svojo smrtjo na križu dokazal ter jo je s svojim vstajenjem in vnebohodom za vselej potrdil. V tem kraljestvu teko neusehljivi viri milosti božje. V njem so shranjeni zakladi modrosti v dosego krščanske popolnosti.

Ljubi moji! Božje kraljestvo na zemlji ostane v vsem svojem obsegu. Njegova ustava je božja in zato neizpremembna. Njegove večnoveljavne postave so šestere temeljne resnice, so dvanajsteri členi apostolske vere od prvega verujem v Boga do zadnjega in večno življenje. Državne postave so desetere od večnega Zakonodavca pisane zapovedi, ki terjajo bogoslužje, zahtevajo spoštovanje do staršev in oblasti, varujejo drago življenje, stražijo lastnino in posest, svarijo pred zlimi naklepi in krivimi sodbami.

To kraljestvo veže vedno svoje državljane v vseh svojih verskonravnih ukazih in predpisih. Vsak je dolžen, iskati resnico, spoznavati vero, živeti po njej. Neodvisna je vest slehernega podložnika od vsakega časa. Vsakdo je pred vsevednim Bogom odgovoren za svoje mišljenje, čutenje, govorjenje, dejanje in nehanje. Slednji pa tudi dobiva tolažbo in mir za tukaj in za tamkaj. Tolažljiva je vera v Previdnost božjo. Nič se ne zgodi brez volje božje. Tolažljivo je božje neskončno usmiljenje. Tolažljivo večno življenje po smrti, ko bode Bog obrisal vse solze in bo vse poplačal po zasluženju.

Da in amen! Svet preide, božje kraljestvo ostane. Trpljenje mine, nebo ne gine. Kdor stori voljo Gospodovo, ostane vekomaj. Srečni, ki prebivamo v neporušljivem kraljestvu! Blaženi, če izpolnjujemo vestno njegove zakone, naredbe in uredbe, se poslužujemo njegovih dobrin, hodimo po njegovih potih, se ravnamo po njegovih poveljih. Kraljestvo Kristusovo je naša skupna domovina brez tesnih mej, brez konca. Oklenimo se ga vsi po veri, upanju in ljubezni svojih src. To je pravi in popolni mir. Bodemo vzorni državljani tega v nebo segajočega kraljestva, potem bomo tudi dobri deželani novega krasnega kraljestva.

Predragi verniki! Sklenjen je nepopisno željno pričakovani svetovni mir. Osnovana je liga ali zveza narodov, ki bi naj skrbela za pomirbo, za spravo ljudstev, za ohranitev pravičnega stalnega miru, pa bi naj preprečila ponovitev katastrofe, kakršno je doživel sedanji rod človeški po vojnem potresu, polomu in potopu.

Vendar najstarejša in najtesnejša zveza ljudstev je tista, kakor jo je začel in utemeljil sam Sin božji in ki je ena, sveta, katoliška in apostolska

Cerkev. O njeni ustanovi in razširjavi, o njenem blagoslovljenem delovanju in poslovanju v časno in zlasti v večno blaginjo vsega človeštva sem Vam poslal obširno obravnavo in razpravo dne 18. januarja 1893. Radi ste jo poslušali ter slastno brali tako, da je bila zopet in zopet ponatisnjena. Berite poslanico še sedaj in premišlujte njeno vsebino, našim časom povsem primerno.¹

Najboljšo ker najmočnejšo in najkoristnejšo svetovno zvezo je ustanovil Jezus Kristus z veličajnim, apostolom danim poveljem: Pojdite po vsem svetu in učite vse narode! In učite jih držati vse, kar sem vam zapovedal! In jaz sem z vami do konca sveta. Za polnooblastnega predsednika tej vesoljni zavezi je izvolil njen božji Začetnik določno, zgodovinsko osebo, je odbral moža vere, sina Jonovega, s v. Petra. Nebo in zemlja bota prešla, ali besede Kristusove ne bodo prešle. Katere? Peter, ti si skala, in na to skalo bom zidal svojo Cerkev, in vrata peklena nje ne bodo premagala. (Mat. 16, 18, 19). Neizpremenljiv je ta dekret Jezusov, nepreklicljiv je ta njegov odlok.

Ta vidna zveza stoji na nepremakljivi skali ter je zategadelj nevkončljiva. Ta skala se omajala ne bo, preden se bodo zrušile gore. Ta zveza je nepogojno varno zavetje vsem, ki stopijo v njen krog, ki se za tečejo pod njeno zastavo. Fundament ali temelj je glavni del vsake stavbe. Ne nosi le poslopja, temveč je tudi podslomba združenja vseh samo po sebi ločenih delov in delcev. Peter je vez, ki veže, je pas, ki spaja vse dele katoliške Cerkve, to se pravi, on je poglavar Cerkve.

Tej vsesplošni zvezi je Gospod z božjo avtoriteto dal večno veljavno ustavo. To pa so njegovi sveti nauki, ki vežejo kakor neoskrunljivi zakoni vse ude, zlasti spada semkaj tista čudovita pridiga na gori ob osmerih vzveličavnih čednostih, v kateri so natanje razložene temeljne postave svete zveze. Tu oznanjevana postava ljubezni je ustava krščanstva in nobena črka in nobena pičica ne bo odvzeta do konca dni. In sleherni krščenec je v svoji vesti ostro zavezan, to postavo izpolnjevati, če se želi vekomaj vzveličati.

Jezus je potrdil desetere božje zapovedi, ki so njegovi novi zavezi krepka podlaga dolžnosti do Boga, do vsakega poedinca in do bližnjega. Božji Vzveličar je dal svoji državi, ki se razteza po vsem svetu, državno molitev, ki jo je prvi molil sam in jo je potem apostole učil, to je molitev vseh molitev, veličastni Očenaš. Kristus je podelil svoji mednarodni državi trojno oblast in sicer učeniško, mašniško in kraljevsko. Trojna ta oblast ima vse znake samostojnosti, neodvisnosti, samoodločbe. In kdo so nositelji teh treh vzvišenih oblasti?

¹ Pastirski listi. V Mariboru, 1906. Prva knjiga. Štev. XII. str. 144 do 181.

Prvi največji in najvišji oblastnik je apostol vere in ljubezni, sv. Peter, ki mu je Kralj kraljev rekel pri Cezareji Filipovi tako slovesno: Tebi bom dal ključne nebeškega kraljestva. Karkoli boš zavezal na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih. (Mat. 16, 16—20). In pozneje mu je Pastir pastirjev na pobočju jezera Genezaret velel: Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce! (Jan. 21, 15—17). To je, vladaj celo čredo, pastirje in ovce.

In sv. Peter, ključar nebeškega kraljestva ter pastir jagnjet in ovčic, je zvesto rabil to svojo najvišjo postavodajalno in sodno oblast ter jo je skrbno izročil svojemu nasledniku, drugemu rimskemu papežu. Peter ni vzel seboj ključev in pastirske palice, ampak jih je oddal sv. Linu in Lin jih je izročil sv. Kletu in Klet sv. Klementu in tako naprej do sedanjega papeža Benedikta XV. Ta je danes vidni vrhovni poglavar vesoljne zveze narodov, vidne in slišne družbe, svete katoliške Cerkve. O, da bi tega Jezusovega namestnika in Petrovega naslednika le vsi rodovi poslušali in ubogali! Vladal bi med njimi mir, vezala bi jih sladka složnost, družila ljubezen, osrečevala varnost!

Drugi oblastniki, prvemu polnomočnemu podrejeni, so ostali sveti apostoli. Tam na gori v Galileji je Kristus vsem apostolom dejal: Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode in kršćujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha! Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal! In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta! (Mat. 28, 19. 20).

V tem slovesnem naročilu in resnem povelju je zapopadena trojna oblast: učiti, zakramente deliti, voditi. In zopet je rekel Jezus vsem apostolom: Kakor je Oče mene poslal, tako jaz vas pošljem. In je vdihnil v nje, rekoč: Prejmite Svetega Duha! Katerim bote grehe odpustili, so jim odpuščeni; in katerim jih bote zadržali, so jim zadržani. (Jan. 20, 21 nsl).

Tega božjega poslanstva so se apostoli vestno držali. Zvesto so izvrševali prejete tri oblasti. Vse-povsod so učili, svete skrivnosti delili, pa so bili vladarji in vodniki vernikov. In izvoljeni apostoli niso mogli ter tudi niso smeli bistvenih svojih oblasti seboj vzeti v večnost, marveč so jih morali prepustiti vsem svojim pravim naslednikom, ki so jih postavili za škofe v raznih občinah. In ti so dobljene tri oblasti zopet izročili in zapustili svojim naslednikom, ker ne morejo nehati, ko so pa dane za vse čase, za vse kraje in vse ljudi. Delo odrešenja in posvečenja grešnega in trpečega človeka se mora nadaljevati tja do zadnjega dneva dnevo.

Pravi nasledniki sv. apostolov, tako Vas, ljubi moji, uči zlatavredni katekizem, so katoliški škofje, ki so v milosti in zvezi z apostolskim sedežem, so v zvezi in edinosti s skupnim očetom katoliških kristjanov, z rimskim papežem. Zategadelj imajo, posedejo tudi ti učeniško, mašniško in pastirsko službo.

Kristjani predragi!

Z omenjeno trojno postavno oblastjo so tudi mene, človeka brez zaslug in potrebnih lastnosti, oblagodarili pri posvečenju za Vašega nadpastirja dne 27. oktobra Gospodovega leta 1889. S strahom in trepetom se danes vprašam, kako sem izpolnjeval te tri težavne dolžnosti, kako sem opravljal sveto delo v vrtu in vinogradu Gospodovem v dolgi dobi treh desetletij. Čutim svoje neznatne sposobnosti, zavedam se svojih velikih slabosti, v svesti sem si svojih nebrojnih pogrškov.

Ne svojim si, da sem dobro dovršil in opravil vse, kar se je pričakovalo od mene slabotnega človeka. Vendar kolikor je bilo v mojih telesnih in duševnih močeh, toliko sem se trudil in neprestano trudil, da bi bil po volji božji učenik vsem uka željnimi in žejnimi škofljanom. Naša usta so bila odprta k vam, smem trdit s slavljenim sv. apostolom Pavlom. (II. Kor. 6, 11). Oznanjeval sem nauke božje v vseh župnijskih in tudi v mnogoterih podružnih cerkvah Lavantinskih. Pridigoval sem na vseh kanoniških obiskovanjih, pa sem sestavljal podučne pastirske liste, sem priobčeval cerkvene govore, sem obhajal diecezne shode, na katerih sem skupno z izkušenimi duhovniki priobčeval koristne naredbe in določitve za plodonosno pastirovanje razprostrane vladikovine. Sklenili smo obilo določil za uspešno vzdržanje reda in mira, za ohranitev vzajemnosti in ljubezni v cerkvi Lavantinski. Ah, da bi božji Učenik vse te izvrstne sklepe in dobre načrte vedno spremljal s svojim vse-mogočnim blagoslovom!

Ničesar, prav ničesar druga nisem želel niti ne iskal, kakor braniti in ohraniti predragoceni zaklad svete vere. Vera je stvar kulture, je stvar miru med narodi, kakor je stvar notranjega miru v vsakem po-edincu. Ničesar bi mi ne bilo groznejše kakor misel, kakor doživljaj, da bi naša vera v naši škofiji pešala, da bi hiral in umirala. Vzeti vernikom vero, ki je korenina opravičenja, reklo bi se, podrezati drevesu korenine. Ko bi izginil iz src škofljanov oživljajoči in krepilni duh krščanske vere, tedaj bi izginile tudi tiste krščanske čednosti, ki brez njih nobeden narod veselo cvesti ne more. Čim manj ko bi bilo vere, tem več bi bilo divjosti v rajskolepi škofiji. Brezvernost izpre-minja hiše v hleve, ljudi v zveri, človeško družbo v bojno četo za poboje, pregone, uničbe. Če vzhaja ne-vernost, zahaja sreča.

Z vero, tako sodim, bi šla vsa sreča in bi šel ves blagoslov v izgubo. Nehalo bi vse pravo veselje

in ponehal bi ves vzveličavni red in mir ter bi začela gospodovati nemir in nered. In jaz bi žalosti zbolel in umrl. Zlata doba nastaje edino le iz žive, delavne krščanske vere. Najmočnejše se pa dejanska vera zasedra in zavaruje v najtesnejši zvezi z Jezusom. Zatorej se naj vse družine posvetijo božjemu srcu Jezusovemu. Ta posvetitev pa ne bodi le trenutna, začasna. Najsvetejšemu Srcu posvečena družina mora biti resdom krščanske vere, krščanske ljubezni, hiša molitve, rednosti in miroljubnosti. Vse življenje srcu Jezusovemu posvečene familije naj se razvija v senci tega nebeškega varstva. Če se splošno dogodi to, bo ta obnova v krščanskem duhu segala na srenje, od srenj bo prehajala na deželo, od dežele bo prestopala na državo in od države na človeško družbo.

Da se ohrani krščanska vera nepokvarjena ter okovari čisto krščansko življenje, se je na škofijskih sinodah skrbelo za raznovrstne organizacije in uprave. O tem neovržno pričajo preudarno sestavljene sinodalne določbe. Res, zares, treba je moči organizirati, vse sile zbirati, da dosežemo to, za čimer moramo težiti in hiteti, kar so vernost, izobrazba in prosveta, resnična sreča v življenju in po smrti. Organizacija je nedvomno prepotrebna.

Pa prva naša organizacija je Cerkev. Ali ne? Čujte! Podlaga vsaki družbi sta resnica in zvestoba, sta pravičnost in ljubezen, je sploh poštenost. Da ustvarimo in utemeljimo kako društvo, moramo imeti vero in zaupnost drug do drugega. Kje pa dobivamo te dragi darini? Prave družabnosti, trajne skupnosti ni brez vere, kakor ni pravega poštenja. Stara prislovica svari: Boj se Boga in boj se tistega, ki se Boga ne boji.

Čemu bi bil človek pošten, ako ne veruje v živega večnega Boga? Morebiti zavoljo kazenskega zakona? Pa kaj, če se mu ni treba tega bati. Zakaj vrneš najdeni denar sosedu, ako te nihče ni videl, da si ga našel, pobral in shranil? Glejte, mrtvi zakon ne ustreza povsem! Pošten mora človek biti zaradi svoje vesti, ki je glas božji, zavoljo vere v Boga, iz strahu božjega. Vendar prave vere ni brez Cerkve. In zategadelj je Cerkev prva naša organizacija. In zbog tega moramo pred vsem skrbeti, da veje in vlada v Cerkvi, tej vidni veličajni krščanski družbi, pravi duh Kristusov. Jezusovo vero moramo pred vsem spoznati, pričati, čuvati, širiti, po njej stanovitno živeti. Čim več delavne vere, tem več poštenja, ki je neogibno potrebno za osnovo in uredbo, za obstoj in blaženo delovanje vsakega društva. Skrbimo in pobrinishi se, da bomo sami izpolnjevali svoje dolžnosti kot udje svete Cerkve in da bodo tudi soudje taisto delali in počenjali.

Cerkev je naša rešilna zveza. V vseh rečeh se želim vselej in popolnoma strinjati s to svetovno zvezò, čije zaveznik želim živeti, delati, trpeti in umreti. Ne bom nehal ljubiti, poslušati in povelichevati svoje

ljubljene in ljubeče matere, svete katoliške Cerkve. Pa da to storijo tudi duhovniki in vsi verniki Lavantinci, je bila in bo kakor goreča moja želja tako neprenehljiva moja skrb.

Vsaka druga organizacija in uprava naj sloni na organizaciji svete Cerkve, kakor naprimer izobraževalno društvo, zadruga, politika. — Brez znanja, brez prosvete in naobrazbe ni napredka. Družba ne uspeva, ako niso njeni člani v vsem dobrem napredni, ako nišo prosvetljeni. Osnuj se torej, kjer le mogoče, izobraževalno društvo! Ono postani središče in žarišče vsega koristnega gibanja v dotičnem kraju. V tem katoliškem društvu se naj bere, podučuje in razpravlja o raznih panogah človeške vede in znanosti, se naj vse modro ravna po krajevnih okolnostih in časovnih razmerah. — Koristne so dobro urejene stanovske zadruge. Od razvoja zadružništva je odvisen napredek, denimo, kmetškega stanu. — Tudi v političnem oziru je treba organizacije na krščanski podlagi. Politika ne sme biti zabava posameznih, marveč mora biti polje resnobnega dela. V vsakem kraju obstoj torej katoliški odbor, ki se naj modro meni za vse javne posle, za vse javne zadeve.

Nunc hora est. Vreme je apostolskega dela. Čas sili, da pojdemo za svojim Kristusom ter, ako bi trebalo, da i umrjemo za njega in njegovo Cerkev. Hudo brec hoče ljuljčno seme sejati ter tako krščanskemu življenju izrvati korenine, podvezati mu pritok soka in živila. To je namera in cilj tudi vseh protiverskih in proticerkvenih organizacij, ki jih pa katoličani ne marajo in odločno odklanjajo, ker itak ne morejo in ne smejo biti njihovi člani.

2. Ljubi moji! Nadalje se nisem naveličal truda, da vestno izpolnjujem po zapovedi večnega višjega Duhovnika mašniško službo. Maševal sem ob nedeljah in praznikih za vse žive in mrtve škofljane. Enako sem v vseh cerkvah, ki sem v njih delil sveto potrdbo, služil sveto mašo za dušne pastirje in za farane. V vojnih časih sem zlasti opravljal zadušnice za padle junake, ki so se borili do smrti za lepo našo domovino. Z velikim veseljem sem delil po škofiji svete zakramente in zakramentale, pa sem vpeljal vedno češčenje presvetega rešnjega Telesa po vsem svetu Lavantinskem. Poleg tega sem za vse župnije ustanovil mašna opravila, kakor sem oskrbel ubožne zavode v farah, ki niso imele takih dobrodelnih ustanovitev za domače siromake in ubožce.

Pomagal sem stare cerkve popravljati in prenavljati, jih prezidavati in večati, pa sem vablljivo priporočal tudi nove graditi. Posvetil sem jih krog trideset, izmed katerih sta diki bazilika Matere milosti v Mariboru in palača preblažene device Marije od Lurda v Rajhenburgu. Nešteto je število glavnih in stranskih altarjev, ki sem jih konsekriral, kakor tudi kup in paten, ciborijev, posodic, križcev, podobic, molekov, ki sem jih posvetil ali pa blagoslovil.

V armado Kristušovo sem potrdil in k Jezusovi nepremagljivi zastavi sem zaprisegel veliko stotisoč in stotisoč malih in odraslih. Posvečeval sem vselej ganjenega srca novomašnike. Morda nadpolovica sedanjih Lavantinskih duhovnikov je prejela po meni sveto posvečenje. Kakor sem neizrazno rad delil svete zakramente, enako zavzet sem vernikom priporočal prejem svetih zakramentov in sem jim pojasnjeval veliko korist zakramentalov, katere sem z veseljem delil. Delil sem po vseh župnijskih cerkvah apostolski blagoslov, pa sem blagoslovljal kapele in grobišča, potne križe, križeve pote, bandera, baldahine, družbene križe, altarne prte, mašna oblačila.

O vseh sedmerih zakramentih so bile na škofijskih zborih izdane podučne in izpodbudne naredbe, zlasti o birmi, o presvetem rešnjem Telesu, o svetem zakonu, katera že večkrat popravljena konstitucija se slednje leto bere na pridiznicah, kakor se vsako leto prebere v cerkvah lepa razlaga poglavitnih krščanskih resnic z razpravo o krščanskem življenju. Kdo dopove, koliko sta samole ti dve sinodalni konstituciji koristili prebivalstvu? Saj so še iz drugih škofij prosili za dovoljenje uporabe jasnih sinodnih teh določil. Enako priljubljena je tudi tehtna razlaga svete maše, ki se pogoje bere pazljivim poslušalcem, in prijeten je tudi poduk o pogostem prejemanju presvete evharistije.

Najživeje želim, da dragi verniki pridno obiskujejo službo božjo, posvečujejo nedelje in zapovedane praznike, prejemajo vredno svete zakramente ter se radi udeležujejo izrednih dobrot, ki jim prihajajo od mašniške službe. Ničesar bi me tako bridko ne žalostilo in bolelo, kakor zanemarjanje neprecenljivih milosti, ki pritekajo od svete maše, od svetega obhajila, od poslušanja božje besede, od izpovedi, od cerkvenih naprav in uprav. Po taki malomarnosti bi se poslovala dobra sreča iz škofije in bi se naselila v njej pogibelj. Jokali bi na razvalinah svoje sreče.

3. Naposled sem si z božjo pomočjo na vse pretege prizadeval, da uspešno opravljam pastirsko ali kraljevsko službo. Hotel sem izročeno mi duhovno čredo voditi po vzveličavnem potu resnice in pravice, po varni poti božjih in dejanskih čednosti, po tesni stezi vzveličanja. Vse, kar vse bi bil rad in silno rad vredil z ljubeznijo, ki jo je slovit apostol Pavel toliko poveličeval in priporočal. Ljubezen, ki vse pretrpi, vse veruje, vse upa, vse prenesē in ki nikdar ne mine (I. Kor. 13, 7), je bila moja voditeljica in učiteljica pri vseh danih naročilih, storjenih določbah in izvršenih naredbah. Pravico sem na pomoč poklical, kadar ni mogla ljubezen sama zmagovati pri toli težavnem koli odgovornem pastirovanju velike vladikovine.

Glavna nadpastirska navodila so zbrana v petelih debelih sinodalnih bukvah in se odlikujejo po blagoti in milobi. To so mi zatrjevali učeni, resni in

izvedeni presojevalci sinodalnih knjig. Da so bili ukrepi dobro prevdarjeni in časovnim potrebščinam primerjeni, izpričuje vzgledno življenje dušnih pastirjev in vzorno vedenje njihovih ovčic v teh viharjih in nevarnih časih. Hvala večnemu Bogu, žalostne prikazni, kakor po Češkem in Ogrskem in še podrugod, ni opazovati in najti med nami! Duhovniki se zvesto ravna po častitljivih cerkvenih odredbah o celibatu, o spoštovanju do hierarhije, o ljubezni do asketičnega življenja, kakor sem to nedavno v vdanostnem pismu sporočil svetemu očetu, Njim v tolažbo, veselje in povzdigo. Sicer sem pa enajstkrat obiskal večni Rim in sem osebno tam namestniku Kristusovemu poročal o krščanskem mišljenju in življenju svojih dragih škofljanov, pa sem dajal račun o svojem škofovanju.

O, da bi vsedobri večni Pastir odobril vse nadpastirske postave in odredbe, pa da bi blagoslovil njih izpolnjevalce! Potem bo vedno cvetoča in sadosna naša škofija.

V Gospodu ljubljeni Lavantinci!

Za vse darine in dobrote ter za vse dosegle uspehe moram hvalo dati, komur hvala gre in pristoji. Za se ne pričakujem priznanja in hvaležnosti. Zvesto izpolnjene dolžnosti in upanje na večno plačilo odtehta vse priznanje in vso hvaležnost. Sebe in svojega nisem iskal. Moj kánon in zakon ali pravec in navod je bil in bo čast božja in bližnjega blaginja.

Najpoprej bodi preponižna hvala zapeta troedinemu Bogu za vso milost, pomoč in podporo pri delovanju v trikrat desetih letih nadpastirovanja! Brez nebeškega blagoslova bi ne bil ničesar zaslužnega dosegel. Zatorej pa prosim Boga tudi zanaprej milosti in pomoči. Memento mei Deus meus in bonum! Spominjaj se me, moj Bog, k dobremu! (II. Esdr. 13, 31). Deus fortitudo mea. Bog je moja hrabrost. Bog čuvaj škofijo!

Ne malo hvalo zaslučuje prečastiti kn. šk. stolni kapitelj za vsestransko pripomoč v vodstvu obširne škofije. Blagodušni korarji, vsi še živi in vsi že mrtvi, so mi bili Simoni Cirenejci, ki so mi pomagali križe nositi v neštetih težavah, bridkih nadlogah, v vseh neprijetnostih in zoprnostih.

Hvalo dajem mnogočastitim gospodom dekanom kot svojim zvestim namestnikom po dekanijah, častivrednim gospodom župnikom in njih sopomočnikom kot pridnim delavcem na polju Lavantinskem. Nikakor nočem zamolčati, pač pa se hočem hvaležno spominjati, da so mi mnogotere pastoralne konference sporočile v iskrenih besedah jubilejne čestitke ali brzojavno ali pa so jih ovekovečile v konferenčnih zapisnikih.

Srčna zahvala bodi izražena vsem gorečim ka-tehetom, vsem vnetim veroučiteljem in vsem vestnim

profesorjem na teološkem učilišču, ki so se zavedali svoje važne cerkvene službe in so jo sebi v korist, bogoslovcem v hasek in škofiji v prid in dobiček nevtudno opravljali. Izraz iskrene zahvale veljaj bogovnetim redovnikom, ki so s pridigami in z izpovedovanjem pri svetih misijonih in drugih priložnostih rade volje pomagali mojim duhovnikom pri delu za vzveličanje ljubih vernikov, in vsem pobožnim dušam v samostanih in med svetom, ki so pošiljale k vsem dobremu Bogu pobožne molitve kakor za mene tako za blaginjo vse škofije. — Ta hvala prihaja sicer iz umrljivih ust, pa amen rečem, bogato plačilo bode vsem pastir in škof odrešenih duš, bo božji Učenik, božji Višeduhovnik, večni Kralj.

Ker mi je mnogočastiti gospod prošt na letošnji god sv. Lavrencija Justinijana razodel doslej skrbno varovano skrivnost o zunanjem znamenju notranje ljubezni Lavantinske duhovščine do njenega nadpastirja, zatorej še posebej izrečem preradodarnim duhovnikom srčno zahvalo za predragoceni jubilejni dar, za oprsni križ z verižico vred. Darilo je kakor pomenljivo tako umetniški dovršeno. Sličnega, s svetimi podobami okrašenega pektorala še menda doslej niso nosili nadpastirji Lavantinske duhovne črede. Križ, ki stoji kot znak miru na cerkvah in med polji, ki žari na kraljevskih kronah in počiva na srcu škofov, mi bo tolažba in rešitev v nadaljnjem življenju. Verižica pa bo simbol nepretrgljive naše medsebojne ljubezni, zlate sloge in edinosti.

Dolžno zahvalo pridenem dobroželjnim stanovnikom za vdanost in spoštljivost, za prijaznost in lju-

bezen, kakor sem te čednosti videl in občudoval na kanoniških obiskovanjih in birmških potovanjih. Vlada tudi vzanaprej vzajemnost med nadpastirjem in vso ljubo čredo! Vobče je bila škofija en hlev in en pastir. Bili smo sploh eno srce in ena duša. Tukaj odločuje pretežna večina. Kdor se še pa ne nahaja v tej prijateljski zvezi, ta naj vstopi kmalu v našo sredo, naj krene v lepo našo kolo. Bodimo v Jezusu in Mariji otroci velike familije božje!

Z zahvalo za preteklost združujem prošnjo za prihodnost, to je, prošnjo za stanovitnost v dobrem, prošnjo za neumorno pospeševanje slave božje in dobre sreče ljudske. Da bi le vedno zdravo sadje dozorevalo v Lavantinskem vrtu, ki ga naj obseva Solnce večne resnice. Namaka pa ga naj redilna rosa milosti božje. Nebeški vrtnar Jezus ga obdeluj za še slajši sad, kakor je bil dosedanji! Vsa škofija se obnovi vzveličavno v novi domovini in državi!

Navsezadnje pa želim ter prosim in molim, da bi vsi obhajali večni jubilej v raj. V nebesih naj bi bili vsi zedinjeni in naj bi se vsi združeni radovali, da smo za sveto stvar, za božjo reč delali, se borili in potili, da smo za njo darovali telesne sile in žrtvovali duševne moči.

Sicer pa ne nam, o Gospod, ne nam, ampak svojemu imenu dajaj čast! Z nami bodi le ljubez nebeškega Očeta, milost božjega Sina in deležnost Svetega Duha! Amen. (II. Kor. 13, 13).

V Mariboru, na god rojstva preblazene device Marije, dne 8. septembra 1919.

† Mihael,
knezoškof.

Pripomba. Predstoječi pastirski list naj dušni pastirji na pridiznicah vernikom preberejo 16. nedeljo po Binkoštih ali dne 28. septembra tekočega leta.

Kakor je prečastiti kn. šk. stolni kapitelj dne 2. septembra 1919 naznanil gospodom dekanom, se bo v mariborski katedrali vršila jubilejna slovesnost na praznik sv. nadangelja Mihaela, dne 29. septembra 1919. Ob desetih bo pontifikalna maša z zahvalnico *Te Deum laudamus*. Po drugih cerkvah se lahko vrši svečanost od 17. do 20. nedelje po Duhovem, kakor bi pač bolj kazalo duhovnikom in ljudstvu.

Verniki se naj številno udeležujejo službe božje, da izprosijo nadpastirju potrebnega blagoslova božjega za nadaljnje delovanje. V naši dobi, ki je polna sovraštva do katoliške Cerkve, se morajo zvesti katoličanje tem zvesteje zbirati krog svojega nadpastirja in svojih Boga ljubečih duhovnikov.

Kn. šk. Lavantinski konzistorij v Mariboru,
dne 20. septembra 1919.

Martin Matek,
doctor rom. in iure canonico,
ravnatelj kn. šk. pisarne.